

Zakon o stavki (ZStk)

Prva objava: Uradni list SFRJ, št. 23-297/1991 (stran 433) Veljavnost: od 13.4.1991

1. člen

Stavka je organizirana prekinitvev dela delavcev za uresničevanje ekonomskih in socialnih pravic in interesov iz dela.

Pravica do stavke se uveljavlja pod pogoji, določenimi s tem zakonom.

Delavec se prosto odloči o svoji udeležbi v stavki.

2. člen

Stavka se lahko organizira v podjetju, drugi pravni osebi (v nadaljnjem besedilu: organizacija), delu organizacije, pri delodajalcu, v panogi, dejavnosti ali kot splošna stavka.

Sklep o začetku stavke delavcev v organizaciji, delu ali pri delodajalcu sprejme organ sindikalne organizacije te organizacije, dela organizacije ali pri delodajalcu, sklep o začetku stavke delavcev panoge ali dejavnosti sprejme organ sindikata zadevne panoge ali dejavnosti, sklep o začetku splošne stavke delavcev pa sprejme najvišji organ sindikatov v republiki oziroma federaciji.

Sklep o začetku stavke lahko sprejme tudi večina delavcev v organizaciji, delu organizacije ali pri delodajalcu.

S sklepom o začetku stavke se določijo zahteve delavcev, čas, ko se začne stavka, kraj zbiranja udeležencev stavke in se oblikuje organ, ki zastopa interese delavcev in v njihovem imenu vodi stavko (v nadaljnjem besedilu: stavkovni odbor).

3. člen

Stavkovni odbor mora napovedati stavko najpozneje pet dni pred dnevom, določenim za njen začetek, tako, da pošlje sklep o začetku stavke organu upravljanja in poslovodnemu organu organizacije oziroma delodajalcu.

Sklep o začetku stavke delavcev panoge ali dejavnosti in splošne stavke je treba poslati pristojnemu organu gospodarske zbornice oziroma strokovnega združenja.

4. člen

Stavkovni odbor in predstavniki organov, ki jim je napovedana stavka, morajo od dneva napovedi stavke in med njo poskušati sporazumno rešiti nastali spor.

Na poziv strani v sporu se lahko v pogajanja za sporazumno reševanje nastalega spora vključijo predstavniki sindikata, če sindikat ni organizator stavke, gospodarske zbornice oziroma strokovnega združenja, če jima stavka ni bila napovedana, ter predstavniki družbenopolitične skupnosti.

5. člen

Stavkovni odbor in delavci, ki sodelujejo v stavki, morajo stavko organizirati in voditi na način, ki ne ogroža varnosti in zdravja ljudi in premoženja ter omogoča nadaljevanje dela po končani stavki.

Stavkovni odbor in delavci, ki sodelujejo v stavki, ne smejo delavcem, ki ne sodelujejo v njej, preprečevati, da bi delali.

6. člen

Stavka neha s sporazumom subjektov, ki so sprejeli sklep o stavki, in organov, ki jim je bil ta sklep poslan, ali s sklepom sindikata oziroma delavcev, ki so sprejeli sklep o začetku stavke.

7. člen

Pravica do stavke delavcev v organizacijah in pri delodajalcih, ki opravljajo dejavnost ali dela posebnega družbenega pomena, določena z zakonom ali na zakonu temelječem odloku skupščine družbenopolitične skupnosti, in v organizacijah posebnega pomena za ljudsko obrambo, določenih z odlokom pristojnega organa v skladu z zakonom, se lahko uveljavi samo pod pogojem, da se zagotovi:

- 1) minimum delovnega procesa, ki zagotavlja varnost ljudi in premoženja ali je nenadomestljiv pogoj za življenje in delo občanov ali delo drugih organizacij;
- 2) izpolnjevanje mednarodnih obveznosti.

Z zakonom ali na zakonu temelječem odloku skupščine družbenopolitične skupnosti, ki določa dejavnosti in dela posebnega družbenega pomena, se predpiše način zagotavljanja pogojev iz prvega odstavka tega člena.

S splošnim aktom oziroma kolektivno pogodbo se v skladu z zakonom določijo dela in naloge iz prvega odstavka tega člena in način njihovega opravljanja med stavko.

8. člen

V dejavnostih iz prvega odstavka 7. člena tega zakona se stavka napove organu upravljanja in poslovodnemu organu oziroma delodajalcu, sindikatu, če sindikat ni organizator stavke, in pristojnemu organu družbenopolitične skupnosti najpozneje 10 dni pred začetkom stavke tako, da se pošljeta sklep o začetku stavke in izjava o načinu zagotovitve minimuma delovnega procesa v skladu s prvim odstavkom 7. člena tega zakona.

9. člen

V organizacijah ali pri delodajalcih, ki opravljajo dejavnosti iz prvega odstavka 7. člena tega zakona, morajo stavkovni odbor, predstavniki organa upravljanja in poslovodnega organa v organizaciji oziroma delodajalca in predstavniki družbenopolitične skupnosti poleg obveznosti iz 4. člena tega zakona v obdobju od napovedi stavke do dneva, določenega za njen začetek, ponuditi predlog za reševanje spora in s tem predlogom seznaniti delavce, ki so napovedali stavko, in javnost.

10. člen

Stavkovni odbor mora med stavko sodelovati s poslovodnim organom organizacije oziroma delodajalcem zaradi zagotovitve minimuma delovnega procesa iz prvega odstavka 7. člena tega zakona.

Delavci, ki opravljajo dela in naloge iz tretjega odstavka 7. člena tega zakona, morajo med stavko izpolnjevati naloge poslovodnega organa oziroma delodajalca.

11. člen

Delavci v organu oziroma organizaciji družbenopolitične skupnosti in v drugem državnem organu uveljavljajo pravico do stavke pod pogojem, da z njo ni bistveno ogroženo uresničevanje funkcije teh organov in organizacij.

S splošnim aktom oziroma kolektivno pogodbo se v skladu z zakonom določijo dela in naloge, ki se morajo kot bistveni za uresničevanje funkcij navedenih organov in organizacij opravljati tudi med stavko.

V organu in organizaciji iz prvega odstavka tega člena se stavka napove funkcionarju, ki vodi ta organ oziroma organizacijo, tako, da se mu pošljeta sklep o začetku stavke in izjava o načinu opravljanja omenjenih del in nalog najpozneje sedem dni pred začetkom stavke.

Pri sporazumnem reševanju nastalega spora sodelujejo stavkovni odbor, sindikat, če ne opravlja funkcije tega organa, funkcionar, ki vodi organ oziroma organizacijo iz prvega odstavka tega člena, in predstavnik

izvršilnega organa skupščine družbenopolitične skupnosti.

12. člen

Delavci v organih za ljudsko obrambo in notranje zadeve uveljavljajo pravico do stavke pod pogoji, ki so določeni z zakoni, ki urejajo pravice in obveznosti delavcev v teh organih.

13. člen

Organiziranje stavke oziroma udeležba v njej pod pogoji, določenimi s tem zakonom, ne pomeni kršitve delovne obveznosti, ne sme biti podlaga za začetek postopka za ugotavljanje disciplinske in materialne odgovornosti delavca in ne sme imeti za posledico prenehanja delovnega razmerja delavca.

Delavec, ki sodeluje v stavki, uveljavlja temeljne pravice iz delovnega razmerja, razen pravice do nadomestila osebnega dohodka, pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja pa uveljavlja v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Materialno nadomestilo med stavko se lahko uveljavi, če je to predvideno s kolektivno pogodbo ali s splošnim aktom.

Organizatorji stavke oziroma udeleženci v stavki v nasprotju s tem zakonom ne uživajo varstva iz prvega in drugega odstavka tega člena.

14. člen

Organ upravljanja in poslovodni organ v organizaciji, delodajalec oziroma funkcionar iz 11. člena tega zakona ne smejo med stavko, organizirano pod pogoji iz tega zakona, zaposlovati novih delavcev, ki bi zamenjali udeležence stavke, razen če niso zagotovljeni pogoji iz prvega odstavka 5. člena, 7. člena in prvega odstavka 11. člena tega zakona.

Organ upravljanja in poslovodni organ v organizaciji in delodajalec oziroma funkcionar iz 11. člena tega zakona ne smejo preprečevati delavcu, da bi sodeloval v stavki, in ne uporabljati nasilnih ukrepov, da bi se stavka končala.

15. člen

Pristojni organ družbenopolitične skupnosti sprejme nujne ukrepe, predvidene z ustavo in zakonom, če oceni, da bi s kršitvijo prvega odstavka 5. člena, prvega odstavka 7. člena in prvega odstavka 11. člena tega zakona utegnili nastati neposredna nevarnost ali izjemno hude posledice za življenje in zdravje ljudi ali njihovo varnost in varnost premoženja ali druge škodljive nepopravljive posledice.

16. člen

Uporabo določb tega zakona, kolektivnih pogodb in splošnih aktov, ki urejajo pravice in obveznosti delavcev ter organa upravljanja in poslovodnega organa oziroma delodajalca v zvezi s stavko, nadzoruje delovna inšpekcija v skladu z zakonom.

17. člen

Podjetje ali druga pravna oseba se kaznuje za prekršek z denarno kaznijo od 13.500 do 540.000 tolarjev:

- 1) če med stavko, organizirano pod pogoji, določenimi s tem zakonom, sprejme nove delavce, ki bi zamenjali udeležence stavke, razen če s tem zakonom ni drugače predpisano (prvi odstavek 14. člena in 15. člen);
- 2) če preprečuje delavcu, da bi sodeloval v stavki, ali uporabi nasilne ukrepe, da bi se stavka končala (drugi odstavek 14. člena).

Z denarno kaznijo od 3.000 do 120.000 tolarjev se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba v podjetju ali drugi pravni osebi, ki stori dejanje iz prvega odstavka tega člena.

Z denarno kaznijo od 3.000 do 120.000 tolarjev se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba v organu družbenopolitične skupnosti ali drugem državnem organu, ki stori dejanje iz prvega odstavka tega člena.

18. člen

Delodajalec, ki nima statusa pravne osebe, se kaznuje za prekršek z denarno kaznijo od 3.000 do 120.000 tolarjev:

- 1) če med stavko, organizirano pod pogoji, določenimi s tem zakonom, sprejme nove delavce, ki bi zamenjali udeležence stavke, razen če s tem zakonom ni drugače predpisano (prvi odstavek 14. člena in 15. člen);
- 2) če preprečuje delavcu, da bi sodeloval v stavki, ali uporabi nasilne ukrepe, da bi se stavka končala (drugi odstavek 14. člena).

19. člen

Z denarno kaznijo od 3.000 do 120.000 tolarjev se kaznuje za prekršek delavec, ki med stavko zavrne sodelovanje s poslovnim organom v organizaciji, da bi se zagotovil minimum delovnega procesa, ki zagotavlja varnost ljudi in premoženja ali je nenadomestljiv pogoj za življenje in delo občanov ali za delo drugih organizacij ali zagotavlja izpolnjevanje mednarodnih obveznosti, ki jih je prevzela država SFRJ, ali zavrne izvršitev naloga, ki mu ga je pri uresničevanju teh ciljev izdala pooblaščenca oseba v organizaciji (drugi odstavek 10. člena in drugi odstavek 11. člena).

20. člen

Kolektivne pogodbe in splošni akti se uskladijo s tem zakonom v šestih mesecih po njegovi uveljavitvi.

21. člen

Ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SFRJ.